

واحد مطالعات آماری و راهبردی دبیرخانه اتحادیه صنایع نساجی ایران

مروری بر میزان حقوق و دستمزد

نیروی کار در کشورهای منتخب و بررسی

اثرات شاخص‌های اقتصادی مرتبط

تهیه، تنظیم و گردآوری: مهدیه اسکافی

PAYROLL

Notes	31 December	31 December
	QR'000	QR'000
12	1,292,463	1,201,978
13	4,428,490	4,461,427
14	25,501	24,932
	5,746,454	5,688,337

Non-current assets
Property, plant and equipment
Intangible assets
Trade and other receivables
Current assets
Cash and equivalents

FINANCIAL STATEMENT

SS# 123-45-6789
Zip: 11111
of Years: 10
Zip: 45678
#: 123456789

333-44-5566
Zip: 11111
of Years: 10
Zip: 32145
9874565

In Dollars
\$45,000.00
\$50,000.00

1	301,966
3	198,558
8	536,251
15	6,224,588
00	8,454
193	
247	
740	

@aiti.org.ir

09129583657

t.me/aiti1395

www.aiti.org.ir

26200196

info@aiti.org.ir

بهار ۱۴۰۲

استفاده از مطالب این جزوه با ذکر مأخذ بلامانع است

فهرست

- ۱- مقدمه ۱
- ۲- فاکتورها و شاخص‌های اقتصادی تاثیرگذار و وابسته بر حداقل دستمزد ۴
- ۲-۱- فقر ۴
- ۲-۲- تورم ۴
- ۲-۳- اشتغال ۴
- ۲-۴- قدرت خرید ۵
- ۲-۵- شاخص GDP ۵
- ۳- حداقل دستمزد ۷
- ۴- آمار ایران در سال‌های اخیر ۲۰

۱- مقدمه

طبق قانون هر سال در ماه‌های انتهایی سال، شورای عالی کار متشکل از نمایندگان کارگران و کارفرمایان و دولت بعنوان اضلاع مثلث ذی‌نفعان قانون کار با تشکیل جلسات کارشناسی در خصوص تعیین حداقل حقوق و دستمزد در سال آتی تصمیم‌گیری می‌نمایند. جلساتی که هم از بعد خبری، هم از بعد اثرگذاری روانی بر بازار کار و هم تامین حداقل معاش نیروی کار از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در خصوص جلسات کارشناسی و توافقات حاصله بین نمایندگان دولت و نمایندگان کارگران و نمایندگان کارفرمایان و رضایتمندی و نارضایتی ایشان از تصمیمات این شورا و چالش‌های مربوط به چگونگی جمع‌بندی موارد بحث و حاشیه‌های بسیاری وجود دارد که در این مجال کوتاه فرصت اشاره به آن نیست.

اما در کل نظریات و دیدگاه‌های مختلفی در خصوص قانون کار، روابط کارگر و کارفرما، اسناد بالادستی و پایین دستی مرتبط با روابط (شامل انواع بخشنامه‌ها و آئین‌نامه‌های موجود) وجود دارد که محل بحث و اختلاف نظر ذی‌نفعان می‌باشد که مهمترین آن، تصویب قانون کار در مجمع تشخیص مصلحت نظام است که بدلیل اختلافات بین دولت و مجلس و شورای نگهبان از کانال لحاظ نمودن مصلحت در مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسید و در طول دهه‌های گذشته طرح‌ها و لوایح مختلفی برای اصلاح آن تهیه شد که در نهایت با توجه به رعایت مصلحت جامعه از تصویب آن ممانعت به عمل آمد. که یکی از موارد مورد اشاره در این قانون موضوع تعیین روابط کار بین کارگر و کارفرما و تعیین حقوق دستمزد می‌باشد.

نظریات و دیدگاه‌های مختلفی در خصوص مدت قراردادهای موقت یا دائمی، مبلغ قراردادهای، تعیین شرایط کار و... وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به تعیین حداقل حقوق و دستمزدها بر مبنای استانی و منطقه‌ای و یا صنف و صنعت اشاره نمود که در این مطالعه، به لحاظ رعایت اختصار مطلب از طرح این موارد خودداری می‌نمایم.

آنچه ذیلاً می‌خوانید، مجموعه اطلاعاتی است که از سایت‌ها و منابع اطلاعاتی مختلف با هدف بررسی مقایسه‌ای بین حقوق و دستمزدها در کشورهای مورد مطالعه بر اساس فاکتورها و شاخص‌های منتخب می‌باشد. کشورهای مورد مطالعه، هم از نظر توسعه یافتگی و هم از نظر فقر، شاخص‌های اقتصادی و هم از نظر رشد در صنعت نساجی و پوشاک مورد نظر بوده‌اند و در انتخاب آنها تلاش شده تا حدودی زمینه‌های مقایسه‌ای لحاظ گردد و همچنین در خصوص شاخص‌ها و فاکتورهای مقایسه‌ای سعی شده است تا اهم شاخص‌های بین‌المللی در ارتباط با حقوق و دستمزدها و تاثیرات تورمی آنها و نیز تاثیرات مربوط به رفاه جوامع مورد نظر باشد.

به طور کلی طبق اساسنامه سازمان بین‌المللی کار، در تمام کشورهای جهان، کارگران باید از یک حداقل دستمزد، که طبق سازمان کار ملی کشورشان تعیین می‌شود، برخوردار شوند. بخشی از این حداقل دستمزد عموماً جهت اعطای بیمه اجتماعی از طرف دولت کسر می‌شود و در قبال آن، تسهیلات و خدمات درمانی، بازنشستگی، بیمه حوادث و بیکاری و... به کارگران اختصاص می‌یابد. در راستای اعطای این تسهیلات، امروزه سازمان‌های تامین اجتماعی در تمامی کشورها وجود دارند که با سازوکارهای تقریباً مشابه در حال ارائه خدمات هستند. از آنجا اشتغال نیروی کار در کشور ما از اهمیت بسزایی برخوردار است، می‌توان برخی از فاکتورهای حایز اهمیت از جمله میزان

خدمات اجتماعی و مصرف خانوار را نسبت به برخی کشورهای منتخب مانند چین، هند، پاکستان و... که تعداد نیروی کار بالا و در مقابل برخی کشورهای اروپایی با تعداد کارگران کم و موقعیت شغلی بیشتر مقایسه کرد.

به منظور یافتن جایگاه کشور ایران در بین این کشورها و مقایسه حداقل دستمزد، تسهیلات بیمه تامین اجتماعی و میزان مخارج خانوارها، تصمیم گرفته شد منبعی از اطلاعات در مورد وضعیت دستمزد و خدمات ارائه شده توسط تامین اجتماعی در کشورهای مختلف در حال توسعه و توسعه یافته جمع آوری و مورد مقایسه قرار بگیرد. این اطلاعات از سایت‌های اصلی ارائه آمارهای جهانی مانند ec.europa.eu و ourworldindata.org و statista.com و سایت مرکز آمار ایران به نشانی <https://www.amar.org.ir> بدست آمده است.

در جدول ۱-۱ - دسته بندی کشورهای منتخب مورد بحث براساس نیروی کار و میزان توسعه یافتگی در سال ۲۰۲۱ جمع آوری و مورد مقایسه قرار گرفته است و در جدول ۲-۱ - مقدار GDP کل کشورهای منتخب براساس آخرین آمار در دسترس برای سال ۲۰۲۰ ارائه شده است و در جدول ۳-۱ - حداقل دستمزد ماهانه کشورهای مختلف در سال ۲۰۲۳ بر حسب دلار آمریکا برای کشورهای مورد نظر جمع آوری و ارائه شده است و همچنین با توجه به اهمیت موضوع اثرات اقتصادی تورم، فقر و رفاه و بیکاری بر تولید و اقتصاد و ارتباط مستقیم آن با حقوق و دستمزد در جداول و بخش‌های مختلف این مطالعه سعی شده است تا آمارهای موجود در خصوص رشد اقتصادی، میزان رفاه و فقر و تورم در کشورهای مختلف و حداقل حقوق و دستمزدهای منتشره بر اساس منابع آماری و اطلاعاتی موجود با قید منبع گردآوری شود.

اگر چه استنتاج و جمع بندی و تهیه نسخه واحد برای حداقل حقوق و دستمزد با توجه به شرایط مختلف واحدهای صنفی و صنعتی و تولید و خدماتی در صنایع مختلف در مناطق مختلف جغرافیایی خارج از عهده این مطالعه میباشد لیکن جمع آوری و ارائه شاخص‌ها و فاکتورهای مورد اشاره در منابع آماری و اطلاعاتی بین المللی میتواند تا حدود زیادی امکان تحلیل و اظهار نظر و همبستگی بین شاخص‌های مذکور را فراهم نماید.

براساس آمار سایت **The world fact book** رتبه بندی جهانی نیروی کار تا سال ۲۰۲۱، کشور چین با ۷۹۱ میلیون نیروی کار در رتبه اول و هند با ۴۷۶ میلیون نیروی کار در رتبه دوم قرار دارند. کمترین تعداد کارگران هم به کشورهای قطر، نروژ، فنلاند و آلبانی اختصاص دارد. این رتبه بندی با توجه به جمعیت کشورها در نظر گرفته شده است. در جدول ۱-۱ رتبه بندی برخی کشورهای دیگر در سال ۲۰۲۱ آورده شده است.

همچنین طبق بررسی‌های سایت **world population review**، در سال ۲۰۲۱، معیاری برای دسته بندی کشورها به دو گروه توسعه یافته و در حال توسعه، تحت عنوان شاخص توسعه انسانی (HDI) وجود دارد که میزان موفقیت در هر کشور را بر اساس ۳ فاکتور **زندگی طولانی و سالم، دسترسی به دانش و سطح زندگی مناسب** ارزیابی می کند. اگر این شاخص در یک کشور بین ۰٫۸ تا ۱ باشد، آن کشور توسعه یافته و اگر کمتر از ۰٫۸ باشد، آن کشور در حال توسعه محسوب می شود. این آمار نیز در جدول ۱-۱ لحاظ شده است. بر اساس آمار این دو سایت ۱۸ کشور برای مقایسه و تحلیل انتخاب شدند.

جدول ۱-۱ - دسته بندی کشورهای منتخب مورد بحث براساس نیروی کار و میزان توسعه یافتگی

رتبه نیروی کار	کشور	جمعیت کشور (نفر)	درصد افراد شاغل	نیروی کار (میلیون نفر)	شاغل در صنعت (درصد نسبت به کل اشتغال)	شاخص HDI	میزان توسعه یافتگی
۱	چین	۱,۴۲۵,۷۳۲,۳۶۶	۵۵/۵	۷۹۱/۳۸۳	۲۸/۸	۰,۷۶۸	در حال توسعه
۲	هند	۱,۴۲۶,۳۶۸,۵۵۶	۳۳/۴	۴۷۶/۶۷	۲۲	۰,۶۳۳	در حال توسعه
۳	آمریکا	۳۳۹,۶۸۲,۸۵۹	۴۸/۵	۱۶۴/۷۹۷	۲۰/۳	۰,۹۲۱	توسعه یافته
۴	اندونزی	۲۷۷,۱۴۱,۵۸۹	۴۹/۸	۱۳۸/۱۱۹	۲۱	۰,۷۰۵	در حال توسعه
۵	برزیل	۲۱۶,۲۱۰,۲۵۲	۴۶	۹۹/۴۷	۳۲/۱	۰,۷۵۴	در حال توسعه
۶	پاکستان	۲۳۹,۶۷۸,۴۶۴	۳۰/۵	۷۳/۱۳۳	۲۲/۶	۰,۵۴۴	در حال توسعه
۷	روسیه	۱۴۴,۵۲۹,۶۶۸	۵۰/۱	۷۲/۴۴۴	۲۷/۶	۰,۸۲۹	توسعه یافته
۸	بنگلادش	۱۷۲,۶۵۳,۵۷۹	۴۱/۱	۷۰/۹۶۱	۲۰/۵	۰,۶۶۱	در حال توسعه
۹	ژاپن	۱۲۳,۴۰۷,۳۵۸	۵۵/۶	۶۸/۶۲۹	۲۶/۲	۰,۹۲۵	توسعه یافته
۱۰	نیجریه	۲۲۲,۸۹۷,۵۵۶	۲۹/۲	۶۵/۱۱۶	۱۰	۰,۵۳۵	در حال توسعه
۱۱	اتیوپی	۱۲۵,۹۸۲,۸۱۷	۴۴/۹	۵۶/۶۶۴	۷/۴	۰,۴۹۸	توسعه نیافته
۱۲	ویتنام	۹۸,۷۴۶,۶۴۶	۵۶/۹	۵۶/۲۰۳	۲۵/۷	۰,۷۰۳	در حال توسعه
۱۳	مکزیک	۱۲۸,۲۹۴,۱۳۰	۴۳/۷	۵۶/۱۳۲	۲۴/۱	۰,۷۵۸	در حال توسعه
۱۴	فیلیپین	۱۱۷,۰۳۴,۴۷۳	۳۷/۸	۴۴/۲۴۲	۱۸/۳	۰,۶۹۹	در حال توسعه
۱۵	آلمان	۸۳,۳۰۱,۱۱۲	۵۲/۷	۴۳/۹۶۸	۲۴/۲	۰,۹۴۲	توسعه یافته
۱۶	تایلند	۷۱,۷۸۵,۰۸۱	۵۶	۴۰/۲۱۳	۱۶/۷	۰,۸	توسعه یافته
۱۷	انگلیس	۶۷,۶۹۷,۹۲۸	۵۱/۲	۳۴/۶۳۷	۱۵/۲	۰,۹۲۹	توسعه یافته
۱۸	کنگو	۱۰۱,۶۹۵,۸۹۶	۳۵	۳۵/۶۵۰	۲۰/۶	۰,۵۷۱	در حال توسعه
۱۹	ترکیه	۸۵,۷۳۸,۹۹۱	۳۷/۹	۳۲/۵۵۴	۲۶/۶	۰,۸۳۸	توسعه یافته
۲۰	فرانسه	۶۴,۷۳۴,۹۸۷	۴۸	۳۱/۱۳۲	۲۰ (۲۰۱۶)	۰,۹۰۳	توسعه یافته
۲۱	مصر	۱۱۲,۴۱۹,۱۰۶	۴۹/۹	۵۶/۱۳۲	۲۵/۱	۰,۷۳۱	در حال توسعه
۲۲	تانزانیا	۶۷,۱۰۲,۲۸۱	۴۴/۵	۲۹/۸۶۳	۶/۴	۰,۵۴۹	در حال توسعه
۲۳	کره جنوبی	۵۱,۷۹۰,۵۳۸	۵۵/۳	۲۸/۶۷۸	۲۴/۶	۰,۹۲۵	توسعه یافته
۲۴	ایران	۸۹,۰۶۰,۴۶۶	۳۱	۲۷/۶۸۲	۳۵/۱	۰,۷۷۴	در حال توسعه
۲۵	کلمبیا	۵۲,۰۴۱,۹۷۵	۵۰	۲۶/۱۳۷	۲۱	۰,۷۵۲	در حال توسعه
۴۶	ازبکستان	۳۵,۰۷۴,۳۲۰	۴۰/۱	۱۴/۰۹۴	۱۳/۲	۰,۷۲۷	در حال توسعه
۴۶	استرالیا	۲۶,۳۹۴,۲۹۹	۵۲/۲	۱۳/۷۸۶	۲۱/۱	۰,۹۵۱	توسعه یافته
۵۲	عراق	۴۵,۳۳۰,۷۱۰	۲۴/۶	۱۱/۱۸۴	۱۸/۷	۰,۶۸۶	در حال توسعه
۸۵	سوئیس	۸,۷۸۶,۹۵۱	۵۶/۴	۴/۹۶۳	۱۹/۸	۰,۹۶۲	توسعه یافته
۹۸	هنگ کنگ	۷,۴۹۰,۵۲۹	۵۱/۲	۳/۸۴۲	۲ (۲۰۱۶)	۰,۹۵۲	توسعه یافته
۱۰۷	نروژ	۵,۴۶۷,۳۴۱	۵۴/۳	۲/۹۷۱	۱۹/۳	۰,۹۶۱	توسعه یافته
۱۳۵	آلبانی	۲,۸۳۴,۰۵۹	۴۸/۶	۱/۳۷۸	۱۸/۳	۰,۷۹۶	در حال توسعه

* (جدول براساس داده های آمار سایت The world fact book تنظیم شده است)

۲- فاکتورها و شاخص‌های اقتصادی تأثیرگذار و وابسته بر حداقل دستمزد

بدیهی است مقایسه حقوق و دستمزد در کشورهای مختلف بدون در نظر گرفتن فاکتورها و شاخص‌های اقتصادی غیر ممکن است لذا ضروری است برخی عواملی که بر حداقل دستمزد کارگران تأثیرگذار هستند، مشخص و اثرات کلی و جزئی آنها بر روی یکدیگر تحلیل شود. طبق بررسی‌های سازمان بین‌المللی کار (ILO)، المان‌های اقتصادی اثرگذار بر درآمد عبارتند از: **آستانه فقر، تورم، درصد اشتغال، GDP، قدرت خرید.**

۲-۱- فقر

مقیاس فقر، به نسبت جمعیت در نظر گرفته می‌شود و طبق تحقیقات Brookings.edu به طور کلی نمی‌توان نتیجه گرفت که افزایش حداقل دستمزد، فقر را در زمینه‌های خاص کاهش می‌دهد. فقر در صورتی با افزایش حقوق پایه در یک کشور کم می‌شود که این دستمزد به گونه‌ای باشد که بخشی از جمعیت را از فقر خارج کند؛ به نوعی تعداد افرادی که در فقر نیستند، از تعداد فقرا بیشتر شود. فقر شدید بر اساس افرادی که روزانه کمتر از ۲/۱۵ دلار دستمزد دارند محاسبه می‌شود. (world bank)

در کشورهای در حال توسعه حداقل دستمزد و فقر رابطه معکوس دارند. اما در عمل افزایش حداقل دستمزد، در کوتاه مدت می‌تواند باعث کاهش فقر شود و در بلندمدت تأثیر عکس خواهد داشت. بنابراین افزایش حداقل دستمزد نباید به عنوان یک اقدام سیاسی موثر برای کاهش فقر شود. چون حداقل دستمزد بالاتر، می‌تواند باعث افزایش بیکاری و کاهش فرصت‌های شغلی شود. از طرفی هم حذف یا کاهش حداقل دستمزدها در کشورهای در حال توسعه ممکن است به فقرا آسیب برساند. (Brookings.edu)

۲-۲- تورم

زمانی که قیمت کالاهای مختلف افزایش می‌یابد ارزش پول کاهش پیدا می‌کند که در نتیجه کاهش ارزش پول، تورم به وجود می‌آید و این افزایش تورم مجدداً منجر به افزایش دستمزد کارگران، در کشور خواهد شد. هرچه تورم رشد سریع‌تری داشته باشد، نیاز به بالارفتن دستمزد حس می‌شود. بررسی آمارها و تحلیل‌های بین‌المللی بیانگر این واقعیت است که رابطه مستقیمی بین تورم و افزایش میزان دستمزد نیروی کار حاکم است بطوری که اگر در یک سال دستمزد پایه کارگران تغییر نکرده باشد بدین معنی است که کاهش یا توقف موثری در نرخ تورم کشور رخ داده است. بنابراین بطور طبیعی رشد تورم همواره با افزایش دستمزد کارگران همراه خواهد بود. (economic policy institute)

۲-۳- اشتغال

بر اساس نتایج تحقیقات انجام شده در دانشگاه Cornell آمریکا که نتایج آن در مقاله [the unemployment effects of minimum wages](http://theunemploymenteffects of minimum wages) منتشر شده است، حداقل دستمزد تعیین شده، رابطه مستقیمی با میزان بیکاری در کشور دارد. لازم به توضیح است که علت اصلی این موضوع چنین تحلیل شده است که با افزایش حداقل دستمزد، کارگران کم‌مهارت شانس کمی برای استخدام خواهند داشت و بدین ترتیب تعداد افراد بیکار افزایش می‌یابد. [بیکار، نیروی کاری است که بدون شغل است ولی در دسترس است و دنبال شغل مناسب می‌گردد.] از آنجا

که افزایش حقوق با تورم بیشتر همراه است بنابراین فقر در کشور بیشتر می‌شود. شایان ذکر است که در کشورهای توسعه یافته، افزایش حقوق سبب ترغیب کارکنان به حضور بیشتر در محل کار به جهت کسب درآمد بیشتر می‌گردد.

در این راستا تعریف بیکار و نحوه محاسبه نرخ بیکاری اهمیت می‌یابد. بیکار، در اقتصاد به فردی گفته می‌شود که در سن کار (۱۵ تا ۶۵ سال) جویای کار باشد اما شغل یا منبع درآمدی پیدا نکند. کودکان و افراد مسن از آن جهت که قادر به انجام کار نیستند، جزو جمعیت فعال به حساب نمی‌آیند. (www.wallstreetmojo.com)

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{افراد بیکار}}{\text{نیروی کار}} \times 100$$

۲-۴- قدرت خرید

مطالعات انجام شده در این خصوص بیانگر این واقعیت است که افزایش حداقل دستمزدها در نهایت منجر به افزایش هزینه‌های کارفرمایان می‌گردد و این افزایش هزینه‌ها در نهایت منجر به افزایش تورم و نیز قیمت کالا و خدمات ارائه شده توسط کارفرمایان می‌گردد و در نهایت این چرخه منجر به کاهش قدرت خرید و میزان فروش و در نتیجه کاهش تولید و بالاجبار کاهش هزینه‌های تولید از جمله بیکاری نیروی کار خواهد شد. در نتیجه بطور طبیعی فقر بیشتر و قدرت خرید کمتر می‌شود. (*wage rates and the supply and demand for labor*) (indeed.com)

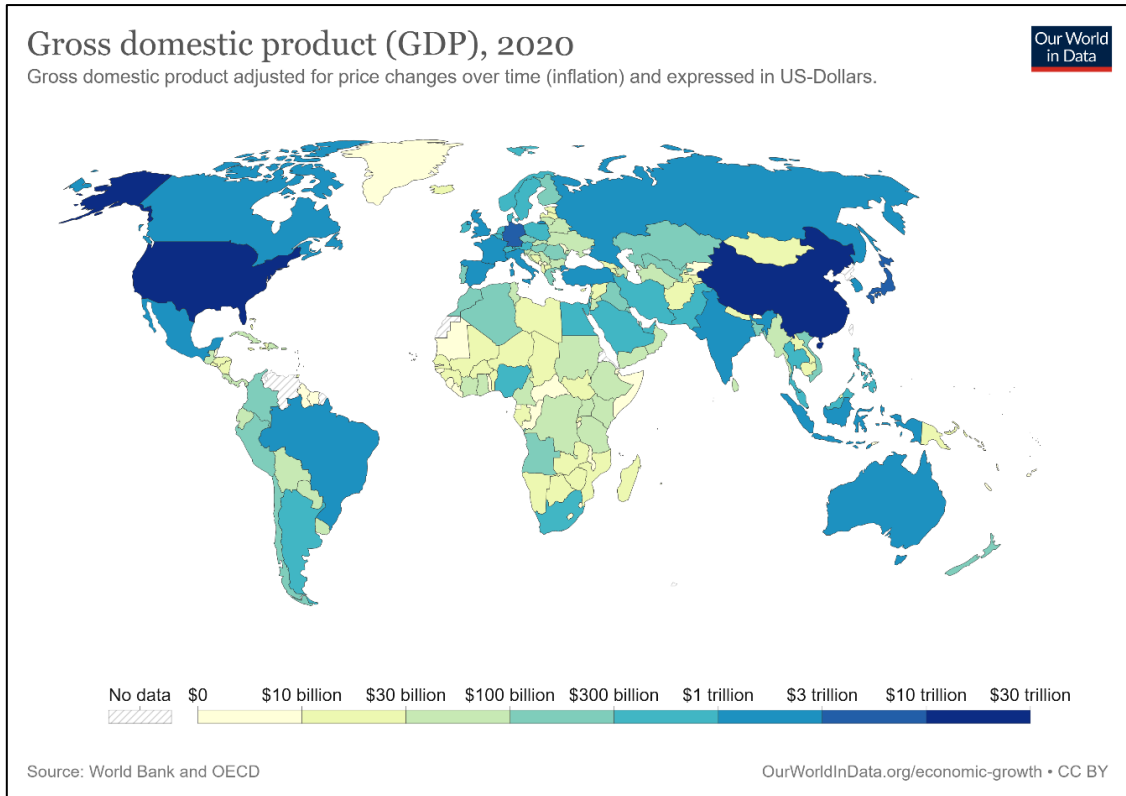
۲-۵- شاخص GDP

GDP شاخص بسیار مهمی برای اقتصاددانان و سرمایه‌گذاران است زیرا نشان‌دهنده میزان رشد و تولید اقتصادی کشورها و رایج‌ترین معیار برای ارزیابی فعالیت‌های اقتصادی یک کشور است. GDP در حقیقت، نشانگر کل ارزش پولی تمام کالاهای نهایی و خدمات تولید شده در یک کشور و در طی یک بازه زمانی یکساله است. GDP در یک کشور اغلب توسط مرکز ملی آمار آن کشور محاسبه می‌شود که در مقایسه با سایر شاخص‌های اقتصادی می‌تواند تحلیل‌های جالبی را در اختیار قرار دهد از جمله این موارد می‌توان به مقایسه میزان مالیات دریافتی دولت‌ها به صورت درصدی از GDP اشاره نمود. (Investopedia.com) مقدار GDP در سال ۲۰۲۰ در جدول ۱-۲ گزارش شده است. (*our world in data*)

جدول ۱-۲- مقدار GDP کل کشورهای منتخب در سال ۲۰۲۰ بر حسب دلار آمریکا

کشور	GDP	کشور	GDP
ایران	۴۱۰/۱۹ میلیارد	ترکیه	۱/۰۲ تریلیون
هند	۲/۵۰ تریلیون	کره جنوبی	۱/۶۲ تریلیون
پاکستان	۳۱۹/۵۹ میلیارد	آلمان	۳/۴۴ تریلیون
عراق	۱۷۰/۸۶ میلیارد	آمریکا	۱۹/۲۹ تریلیون
ازبکستان	۱۰۷/۹۸ میلیارد	روسیه	۱/۴۲ تریلیون
چین	۱۴/۶۳ تریلیون	استرالیا	۱/۴۹ تریلیون
ویتنام	۳۵۸/۵۱ میلیارد	هنگ کنگ	۳۱۱ میلیارد
بنگلادش	۲۷۰/۷۰ میلیارد	سوئیس	۷۴۰ میلیارد
اندونزی	۱/۰۳ تریلیون	انگلیس	۲/۸۹ تریلیون

* برای محاسبات، در سال ۲۰۲۰، یک دلار آمریکا معادل ۴۲۰۰۰ تومان در نظر گرفته شده است

شکل ۲-۱- تولید ناخالص داخلی (GDP) کشورهای جهان در سال ۲۰۲۰

به طور کلی اگر حداقل دستمزد کارگران بسیار افزایش یابد، تاثیرات غیرقابل پیش‌بینی روی هزینه‌هایی که کارفرمایان باید پرداخت کنند می‌گذارد. این امر باعث تورم قیمت‌ها، صدمه به صادرات و کاهش سطح اشتغال می‌شود. (ILO)

بطور اختصار می‌توان گفت با افزایش حداقل دستمزد کارگران در یک کشور عملاً هزینه نیروی کار و قیمت تولید بالاتر می‌رود و سود شرکت‌ها کمتر می‌شود. این امر باعث ایجاد اثرات نامطلوب در اشتغال و ساعات کاری می‌گردد که نتیجه آن کم شدن شاخص GDP است. (IZA world of labour) هرچند که در صنایع تولیدی معمولاً دستمزدها سهم کمتری در قیمت تمام شده کالای تولیدی دارند و بخش عمده مربوط به مواد اولیه مصرفی است.

شکل ۲-۲- تاثیرات افزایش دستمزد پایه بر روی برخی امان‌های اقتصادی

بنابراین در این گزارش، هدف بررسی هر یک از این امان‌های اقتصادی و رابطه آنها با دستمزد پایه در طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ در بین کشورهای منتخب ترکیه، کره جنوبی، آلمان، آمریکا، روسیه، استرالیا، هنگ کنگ، سوئیس، انگلیس، ایران، عراق، هند، پاکستان، ازبکستان، چین، ویتنام، بنگلادش و اندونزی است. در بخش سوم، آمار موجود از هر یک از فاکتورهای اقتصادی نامبرده در این بخش جمع‌آوری شده و تاثیر هر امان روی دستمزد پایه تحلیل شده است و در بخش چهارم آمار کشور ایران جهت مقایسه بهتر به طور کامل گردآوری شده است.

۳- حداقل دستمزد

طبق قوانین سازمان بین‌المللی کار (ILO)، هر کشور موظف به تعیین حداقل دستمزد برای نیروی کار خود است. طبق استانداردهای سازمان کار، دستمزد دریافتی کارگران باید به گونه‌ای باشد که بتوانند با عزت امرار معاش کنند. کارگران و کارفرمایان آنها به صورت توافقی می‌توانند حقوق بالاتری نسبت به حداقل دستمزد دریافت کنند. براساس قانون زمان کار، حداکثر طول روز کاری ۸ الی ۱۰ ساعت و حداقل استراحت بین کار، ۳۰ الی ۴۵ دقیقه در روز است. همچنین طی تعطیلات رسمی کشورها و روز(های) تعطیل در آخر هفته، کارگران استحقاق دریافت مزد را دارند. سایر شرایط پرداخت دستمزد که در قوانین بین‌الملل به آن پرداخته شده است به شرح ذیل است:

- کارگران از تعداد مناسبی از روزهای مرخصی با حقوق برخوردارند.
- ممنوعیت تبعیض در تعیین میزان مزد بر اساس سن، جنس، نژاد و قومیت
- پرداخت دستمزد مساوی به زن و مرد برای انجام کار مساوی در شرایط مساوی
- در ماه‌های ۳۱ روزه مزایا و حقوق باید براساس ۳۱ روز محاسبه شود.
- مزد و مزایای کارگران پاره‌وقت نسبت به ساعات کار انجام شده محاسبه می‌شود.
- به کارگرانی که به مأموریت‌های خارج از محل خدمت اعزام می‌شوند، فوق‌العاده تعلق می‌گیرد و کارفرم موظف است وسیله یا هزینه رفت و برگشت آنها را تامین کند.
- تعطیل یک روز در هفته واجب است.
- مشاغل سخت و زیان‌آور زیرزمینی، ساعات کار ۶ ساعت در روز دارند.
- برای کارگران زن، مرخصی بارداری و زایمان همراه با دستمزد اختصاص می‌یابد.

در ایران در سال ۱۴۰۲، حداقل دستمزد خالص روزانه ۱,۷۶۹,۴۲۸ ریال است که حق اولاد و مسکن و سنوات در طی ماه به آنها اضافه می‌شود. مجموع دریافتی برای یک کارگر بدون فرزند و سابقه کار، به ۷۵,۱۸۲,۸۴۰ ریال در ماه می‌رسد که به این رقم، عیدی و سنوات نیز اضافه می‌شود. طبق سایت رسمی آمار، متوسط درآمد کل سالانه یک خانوار، ۱,۱۲۴,۲۱۷,۰۰۰ ریال است. (mcls.gov.ir)

در آلمان در سال ۲۰۲۲، حداقل دستمزد ساعتی ۱۲ یورو است و میانگین حقوق سالیانه در ۲۰۲۲، میزان ۲۵,۵۰۰ یورو و تعداد روزهای کاری، ۲۵۳ روز گزارش شده است. (bmas.de)

در چین در سال ۲۰۲۲، که نیروی کار بسیار بالایی دارد، حداقل دستمزد ۱۹/۶ یوان در ساعت و ۱۸۹۰ یوان در ماه است (هر یوان چین معادل ۰/۱۴ دلار است). کارگران باید ۴۰ ساعت در هفته کار کنند و اضافه کاری تا حداکثر ۳۶ ساعت در ماه مجاز است. (mohrss.gov.cn/SYrlzyhshbzb)

در آخرین به روزرسانی، کارگران کشور ایران و چین در سال ۲۰۱۹ دارای دستمزد روزانه معادل ۱۴ دلار بودند (۱ دلار در سال ۲۰۱۹ در ایران معادل ۱۱ هزار تومان بود). تفاوت بسیار زیادی، در حدود ۴۰ دلار (روزانه)، بین دستمزد کشورهای منتخب مانند آمریکا، سوئیس و... با کشورهای در حال توسعه و دارای نیروی کار بالا مانند چین و هند وجود دارد. (ourworldindata.org)

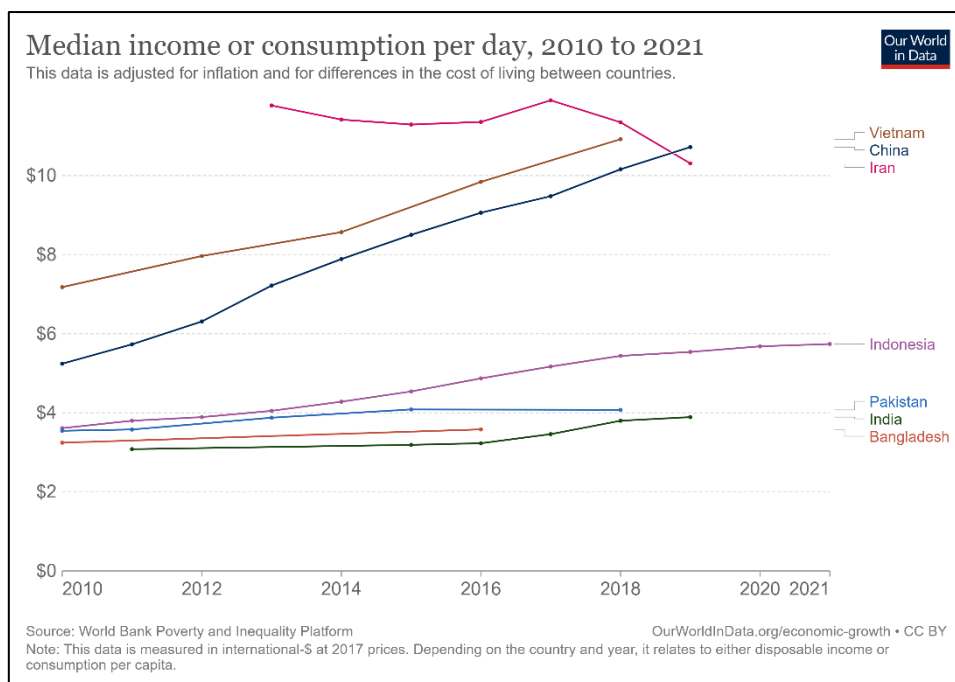
به طور کلی سایت picodi آمار دستمزد پایه برای سال ۲۰۲۳ را در کشورهای مختلف جمع‌آوری کرده است. ترکیه و ایران با افزایش تورم دستمزد بالاتری نسبت به سال‌های قبل دارند. مقادیر آن در جدول ۳-۱ آمده است.

جدول ۳-۱- حداقل دستمزد ماهانه کشورهای مختلف در سال ۲۰۲۳ بر حسب دلار آمریکا

کشور	حداقل دستمزد ماهانه (\$)	کشور	حداقل دستمزد ماهانه (\$)	کشور	حداقل دستمزد ماهانه (\$)
آرژانتین	۳۳۶	آلبانی	۲۶۵	چک	۶۴۳
مولداوی	۱۸۰	اسلوونی	۸۹۶	ویتنام	۱۶۲
لتونی	۵۵۵	آمریکا	۱۵۵۰	اکوادور	۴۰۷
مالزی	۲۸۹	کرواسی	۵۷۱	نیوزلند	۱۸۶۶
پاکستان	۱۱۱	ازبکستان	۷۲	ایرلند	۱۷۵۳
رومانی	۳۹۳	پاراگوئه	۳۲۳	کانادا	۱۵۴۵
آلمان	۱۵۹۴	ارمنستان	۱۳۸	تایلند	۱۹۵
بلاروس	۱۸۹	پرو	۲۳۳	استرالیا	۲۰۲۲
لیتوانی	۶۴۶	بوسنی و هرزگوین	۳۲۴	کره جنوبی	۱۳۳۳
مقدونیه	۲۹۸	بلغارستان	۳۱۵	تایوان	۸۰۰
مکزیک	۳۱۵	لوکزامبورگ	۲۱۴۰	بولیوی	۲۸۴
شیلی	۳۶۹	فیلیپین	۱۴۱	گواتمالا	۳۸۳
روسیه	۲۲۴	اروگوئه	۴۲۴	مالتا	۷۸۸
قزاقستان	۱۳۱	برزیل	۲۳۲	اوکراین	۱۴۶
کلمبیا	۲۴۹	هند	۹۵	اسپانیا	۹۲۵
مجارستان	۳۸۳	اندونزی	۱۷۳	هنگ کنگ	۹۵۹
هلند	۱۸۹۵	یونان	۶۲۶	اسرائیل	۱۳۸۹
لهستان	۵۸۴	پرتغال	۶۹۰	مونته نگرو	۴۵۹
صربستان	۳۴۷	انگلیس	۱۷۰۵	نیجریه	۶۸
بلژیک	۱۵۰۹	اسلواکی	۵۷۲	پورتوریکو	۱۳۲۸
آذربایجان	۱۸۶	آفریقای جنوبی	۲۲۶	عربستان سعودی	۹۵۸
استونی	۷۰۴	فرانسه	۱۳۸۰	ترکیه	۴۵۷

مرجع: Picodi.com

در تعیین کشورهای منتخب، کشورهای "ترکیه، کره جنوبی، آلمان، آمریکا، روسیه، استرالیا، هنگ کنگ، سوئیس و انگلیس" در دسته کشورهای توسعه یافته و کشورهای "ایران، عراق، هند، پاکستان، ازبکستان، چین، ویتنام، بنگلادش و اندونزی" در دسته کشورهای در حال توسعه قرار گرفتند و در ادامه آمارها در دو بخش کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه بیان می‌شوند.

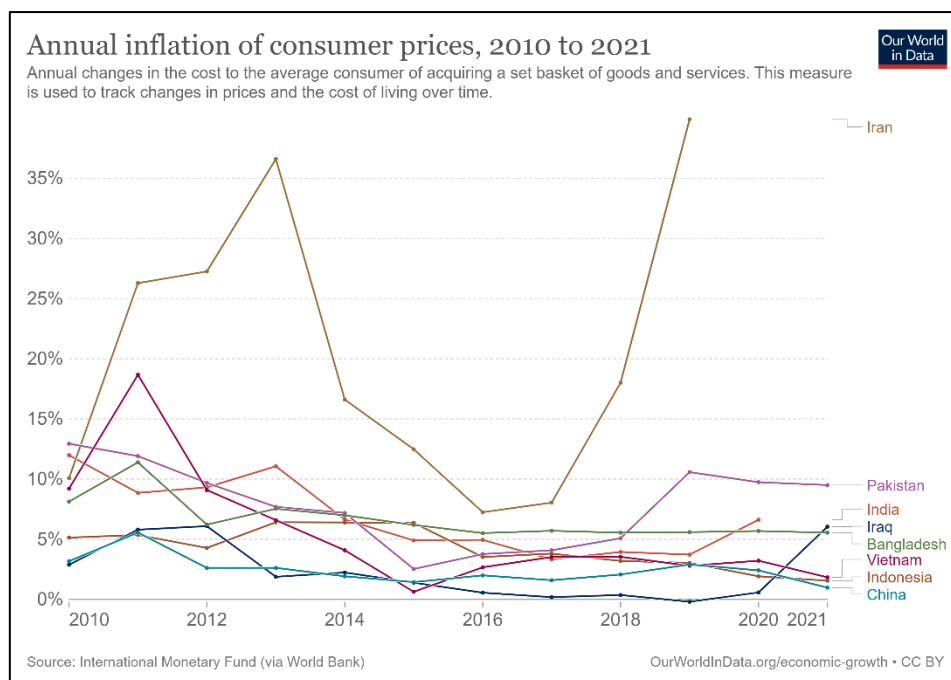

شکل ۳-۱- روند تغییر میانگین دستمزد روزانه کشورهای در حال توسعه منتخب در طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۱ بر حسب دلار

جدول ۳-۲- آمار میزان میانگین دستمزد روزانه بر حسب دلار

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
ایران	-	۱۱,۷۷	۱۱,۳۶	۱۰,۳۱	-	-
هند	-	-	۳,۲۳	۳,۸۹	-	-
پاکستان	۳,۵۵	۳,۸۸	-	-	-	-
چین	۵,۲۴	۷,۲۲	۹,۰۶	۱۰,۷۲	-	-
ویتنام	۷,۱۸	-	۹,۸۴	-	-	-
بنگلادش	۳,۲۴	-	۳,۵۸	-	-	-
اندونزی	۳,۶۱	۴,۰۵	۴,۸۷	۵,۵۴	۵,۶۸	۵,۷۴

کشور ایران بیشترین تغییرات تورم را بین کشورهای در حال توسعه طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ داشته است (شکل ۳-۲). در سال ۲۰۱۳، با رسیدن به تورم بالای ۳۵ درصد اقدام به افزایش حقوق پایه کارگران کرد و این افزایش حقوق سالانه تا سال ۲۰۱۹ ادامه داشت. در نتیجه تا سال ۲۰۱۶ موفق به کاهش تورم شد. همانطور که قبل‌تر شرح داده شد، افزایش حداقل دستمزد برای کوتاه مدت می‌تواند باعث رفع تورم شود اما در بلندمدت تاثیر عکس خواهد داشت. این امر در کشور ایران به وضوح قابل مشاهده است. از سال ۲۰۱۶ تورم ابتدا با شیب کم و به مرور با شیب بیشتر افزایش یافت به طوری که در سال ۲۰۱۹ به میزان ۳۹/۹۱٪ رسید.

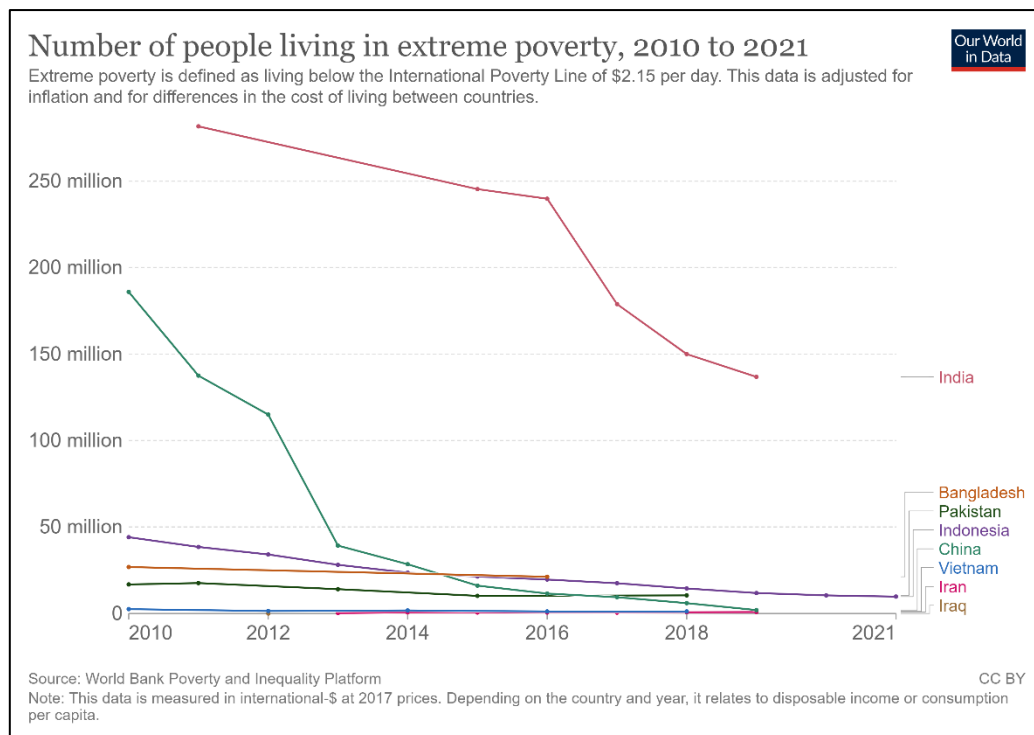

شکل ۳-۲- روند تورم در کشورهای در حال توسعه منتخب در طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۱ بر حسب درصد

جدول ۳-۳- آمار میزان تورم سالانه

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
ایران	۱۰,۰۹	۳۶,۶۰	۷,۲۵	۳۹,۹۱	-	-
هند	۱۱,۹۹	۱۱,۰۶	۴,۹۵	۳,۷۲	۶,۶۲	-
پاکستان	۱۲,۹۴	۷,۶۹	۳,۷۷	۱۰,۵۸	۹,۴۷	۹,۵۰
عراق	۲,۸۸	۱,۸۸	۰,۵۶	- ۰,۲۰	۰,۵۷	۶,۰۴
ازبکستان	-	-	-	-	-	-
چین	۳,۱۸	۲,۶۲	۲	۲,۹۰	۲,۴۲	۰,۹۸
ویتنام	۹,۲۱	۶,۵۹	۲,۶۷	۲,۸۰	۳,۲۲	۱,۸۳
بنگلادش	۸,۱۳	۷,۵۳	۵,۵۱	۵,۵۹	۵,۶۹	۵,۵۵
اندونزی	۵,۱۳	۶,۴۱	۳,۵۳	۳,۰۳	۱,۹۲	۱,۵۶

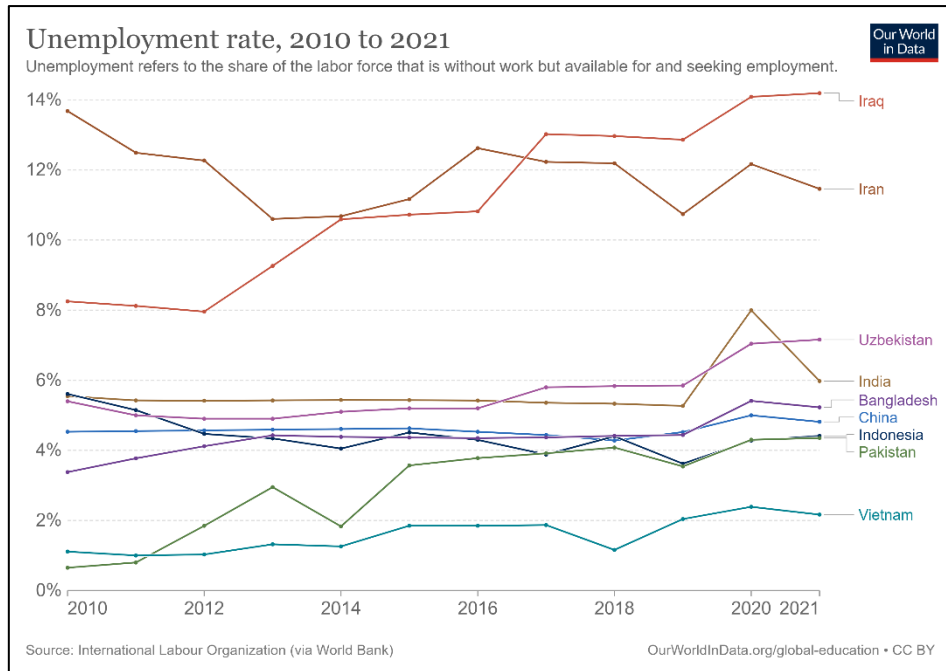
ایران از سال ۲۰۱۶، همراه با رشد تورم، نتوانست مانع رشد فقر شود و طبق مطالعات صورت گرفته (Brookings.edu)، افزایش دستمزد کارگران، سبب می‌شود که بسیاری از فرصت‌های شغلی توسط کارفرمایان حذف شود و بیکاری افزایش می‌یابد و این امر در طولانی مدت فقر را افزایش می‌دهد. بنابراین، عامل فقر و بیکاری ارتباط مستقیمی با دستمزد پایه دارند.

شکل ۳-۳- روند تغییرات فقر در کشورهای در حال توسعه منتخب در بازه ۲۰۲۱ تا ۲۰۱۰

جدول ۳-۴- آمار تعداد افراد فقیر

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
ایران	-	۲۰۵,۵۰۸	۵۵۱,۶۰۷	۸۷۰,۹۲۷	-	-
هند	-	-	۲۳۹,۸۲	۱۳۶,۸۱	-	-
پاکستان	۱۶,۸۳	۱۴,۰۸	-	-	-	-
چین	۱۸۵,۹۷	۳۹,۳۰	۱۱,۵۶	۲,۰۱	-	-
ویتنام	۲,۵۳	-	۱,۱۸	-	-	-
بنگلادش	۲۶,۸۹	-	۲۱,۲۸	-	-	-
اندونزی	۴۴,۱۴	۲۸,۱۵	۱۹,۶۶	۱۱,۸۵	۱۰,۴۸	۹,۸۰

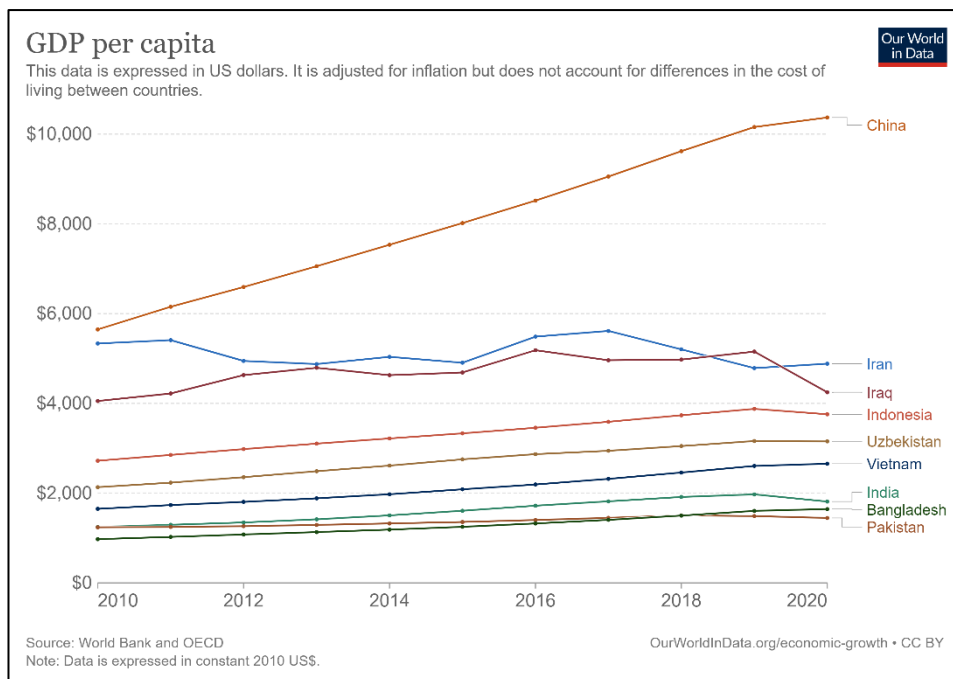

شکل ۳-۴- نرخ بیکاری کشورهای در حال توسعه منتخب در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۱

جدول ۳-۵- آمار نرخ بیکاری

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
ایران	۱۳٫۶۸	۱۰٫۶۰	۱۲٫۶۲	۱۰٫۷۴	۱۲٫۱۷	۱۱٫۴۶
هند	۵٫۵۵	۵٫۴۲	۵٫۴۲	۵٫۲۷	۸	۵٫۹۸
پاکستان	۰٫۶۵	۲٫۹۵	۳٫۷۸	۳٫۵۴	۴٫۳۰	۴٫۳۵
عراق	۸٫۲۵	۹٫۲۶	۱۰٫۸۲	۱۲٫۸۶	۱۴٫۰۹	۱۴٫۱۹
ازبکستان	۵٫۴۰	۴٫۹۰	۵٫۲۰	۵٫۸۵	۷٫۰۴	۷٫۱۶
چین	۴٫۵۳	۴٫۵۹	۴٫۵۳	۴٫۵۲	۵	۴٫۸۲
ویتنام	۱٫۱۱	۱٫۳۲	۱٫۸۵	۲٫۰۴	۲٫۳۹	۲٫۱۷
بنگلادش	۳٫۳۸	۴٫۴۳	۴٫۳۵	۴٫۴۴	۵٫۴۱	۵٫۲۳
اندونزی	۵٫۶۱	۴٫۳۴	۴٫۳۰	۳٫۶۲	۴٫۲۸	۴٫۴۱

در طی این ۱۰ سال مقدار GDP در ایران به طور کلی تا سال ۲۰۱۷ افزایش و پس از آن روند کاهشی داشته است که این امر یکی از دلایل دیگر افزایش دستمزد پایه می‌باشد و در این صورت نیروی کار هزینه بالاتری دارد و سودآوری کمتر خواهد بود، برای جبران سود باید قیمت نهایی کالا بالا رود و چون قدرت خرید مردم کاهش می‌یابد، بنابراین تولید نیز کم می‌شود. در نتیجه، تاثیر مستقیم GDP و دستمزد بر روی هم دیده می‌شود.

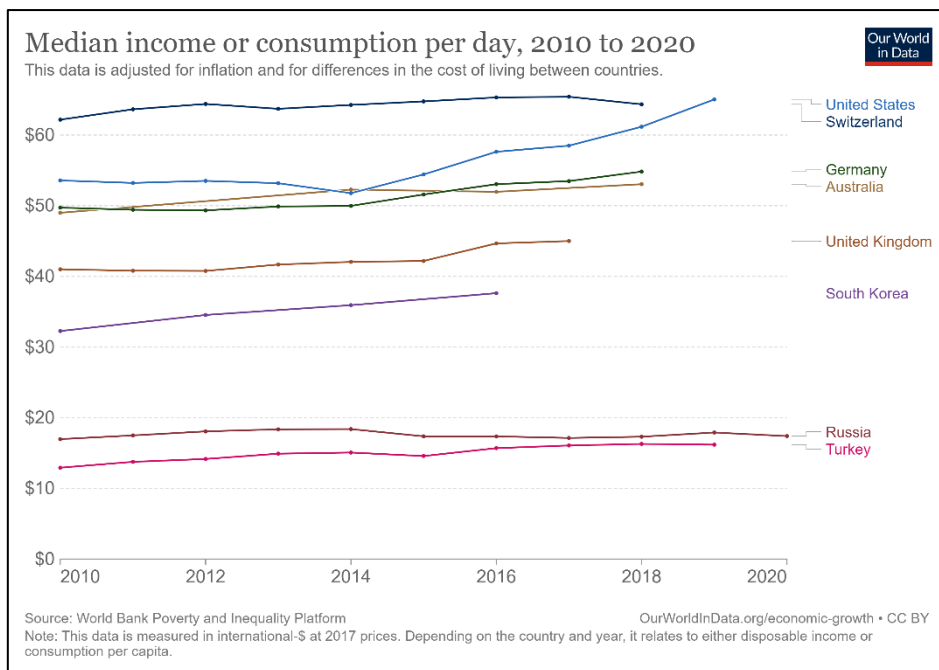

شکل ۳-۵- تغییرات سرانه تولید ناخالص ملی (GDP) کشورهای در حال توسعه منتخب در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰

جدول ۳-۶- آمار میزان سرانه GDP برحسب دلار

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰
ایران	۵۳۳۲,۱۱	۴۸۷۶,۱۲	۵۴۸۶,۴۱	۴۷۸۵,۰۳	۴۸۸۳,۶۰
هند	۱۲۴۴,۳۷	۱۴۱۵,۸۳	۱۷۱۹,۳۲	۱۹۷۲,۷۶	۱۸۱۱,۶۸
پاکستان	۱۲۳۸,۸۷	۱۲۹۰,۳۷	۱۴۰۲,۰۹	۱۴۸۹,۶۵	۱۴۴۶,۸۱
عراق	۴۰۵۲,۰۶	۴۷۹۳,۵۴	۵۱۸۳,۴۱	۵۱۵۴,۲۸	۴۲۴۷,۸۱
ازبکستان	۲۱۳۱,۳۶	۲۴۸۷,۲۴	۲۸۶۷,۰۵	۳۱۶۱,۴۲	۳۱۵۴,۴۱
چین	۵۶۴۷,۰۶	۷۰۵۶,۴۱	۸۵۱۶,۵۱	۱۰۱۵۵,۴۲	۱۰۳۷۰,۳۶
ویتنام	۱۶۴۸,۲۶	۱۸۸۳,۳۱	۲۱۹۱,۸۲	۲۶۰۴,۲۲	۲۶۵۵,۷۷
بنگلادش	۹۷۲,۹۱	۱۱۲۹,۹۹	۱۳۲۲,۶۹	۱۶۰۳,۹۵	۱۶۴۳,۶۷
اندونزی	۲۷۲۰,۱۹	۳۱۰۴,۳۵	۳۴۵۶,۹۳	۳۸۷۷,۳۸	۳۷۵۶,۹۱

از داده‌های آماری جداول ۳-۲ تا ۳-۶ می‌توان دریافت کرد که با افزایش تورم در کشورهای در حال توسعه، دولت ناچار به افزایش دستمزدها می‌شود و این امر مستقیماً روی اشتغال کارگران تأثیر می‌گذارد و ممکن است کارفرمایان از جذب نیروی کار خودداری کنند و یا حتی برخی کارگران بیکار شوند. بنابراین نرخ بیکاری افزایش می‌یابد و در نتیجه آن، افراد بیشتری در کشور فقیر می‌شوند و ناچاراً محصولات کمتری تولید می‌شود. با کاهش تورم و یا کنترل آن نیز نتیجه عکس مورد انتظار خواهد بود. (به طور مثال روند کشور اندونزی) در ادامه بحث آمار تورم و افزایش دستمزد کشورهای توسعه یافته طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ گزارش شده است.

شکل ۳-۶- روند تغییر میانگین دستمزد روزانه کشورهای توسعه یافته طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰

جدول ۳-۷- آمار میزان میانگین دستمزد روزانه بر حسب دلار

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰
ترکیه	۱۲,۹۲	۱۴,۹۱	۱۵,۶۹	۱۶,۱۸	-
کره جنوبی	۳۲,۱۷	-	۳۷,۶۲	-	-
آلمان	۴۹,۷۲	۴۹,۹۰	۵۳,۰۴	-	-
آمریکا	۵۳,۵۷	۵۳,۱۸	۵۷,۶۴	۶۵,۰۴	-
روسیه	۱۶,۹۷	۱۸,۳۵	۱۷,۳۶	۱۷,۹۰	۱۷,۴۱
استرالیا	۴۹	-	۵۱,۹۷	-	-
سوئیس	۶۲,۱۸	۶۳,۷۰	۶۵,۳۲	-	-
انگلیس	۴۱	۴۱,۶۸	۴۴,۶۶	-	-

طبق شکل ۳-۶، اغلب کشورهای توسعه یافته منتخب طی ۱۰ سال، تغییرات اندکی در حداقل دستمزدهای کارگران اعمال کرده‌اند و حداقل دستمزد در آنها تقریباً ثابت بوده است. همچنین با توجه به شکل ۳-۷، بجز کشور روسیه و ترکیه باقی کشورهای منتخب تورم زیر ۵ درصد داشتند. مطابق آنچه در بخش اول ارائه شد، ثبات تورم می‌تواند یکی از عواملی که سبب ثابت ماندن دستمزدهای کارگران در طی این ۱۰ سال شده است، باشد.

شکل ۳-۷- روند تورم در کشورهای توسعه یافته منتخب در طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۱ بر حسب درصد

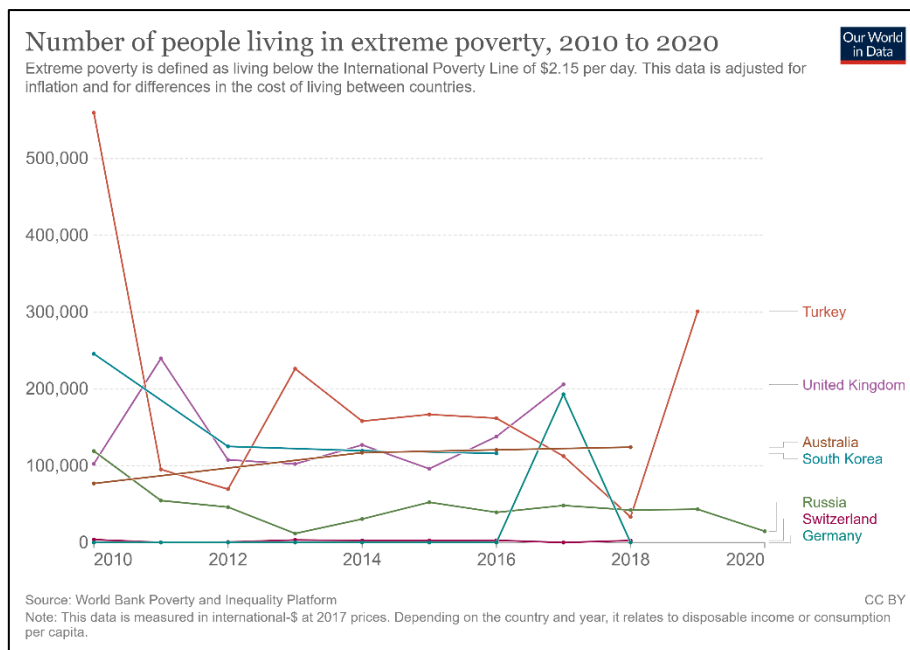
جدول ۳-۸- آمار میزان تورم سالانه

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
ترکیه	۸,۵۷	۷,۴۹	۷,۷۸	۱۵,۱۸	۱۲,۲۸	۱۹,۶۰
کره جنوبی	۲,۹۴	۱,۳۰	۰,۹۷	۰,۳۸	۰,۵۴	۲,۵۰
آلمان	۱,۱۰	۱,۵۰	۰,۴۹	۱,۴۵	۰,۵۱	۳,۱۴
آمریکا	۱,۶۴	۱,۴۶	۱,۲۶	۱,۸۱	۱,۲۳	۴,۷۰
روسیه	۶,۸۵	۶,۷۵	۷,۰۴	۴,۴۷	۳,۳۸	۶,۶۹
استرالیا	۲,۹۲	۲,۴۵	۱,۲۸	۱,۶۱	۰,۸۵	۲,۸۶
هنگ کنگ	۲,۲۹	۴,۳۴	۲,۴۱	۲,۸۸	۰,۲۵	۱,۵۷
سوئیس	۰,۶۹	-۰,۲۲	-۰,۴۳	۰,۳۶	-۰,۷۳	۰,۵۸
انگلیس	۲,۲۹	۲,۲۹	۱,۰۱	۱,۷۴	۰,۹۹	۲,۵۲

یکی از نکات قابل توجه در تحلیل دو شکل ۳-۶ و ۳-۷، بالا رفتن تورم در کشور نروژ در سال ۲۰۱۶-۲۰۱۵ و کاهش جزئی حداقل در آمد است که یکی از عواملی است که می‌تواند از رشد بیشتر تورم جلوگیری کند و مشخصاً طی سال‌های بعدی، نروژ رشد تورم بسیار بالایی نداشته است.

همانطور که ملاحظه می‌شود، کشور ترکیه نیز مانند ایران نوسانات زیادی در تورم طی بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ داشته و همان سیاست افزایش حقوق در برابر تورم به کار گرفته شده است. در نتیجه به طور جزئی کاهش در تورم در برخی سال‌ها رخ داده است اما به طور کلی این رشد تورم صعودی بوده است.

در کشور روسیه در سال ۲۰۱۵ تورم به بالاترین حد خود یعنی ۱۵,۵۳٪ رسید که این کشور نیز با ثابت نگه داشتن حقوق پایه و کاهش آن به مرور زمان موفق به جلوگیری از رشد بسیار تورم طی سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۲۰ شده است زیرا افزایش حقوق کارگر سبب افزایش قیمت نهایی کالا جهت رسیدن به سود مورد نظر شرکت‌ها می‌شود.

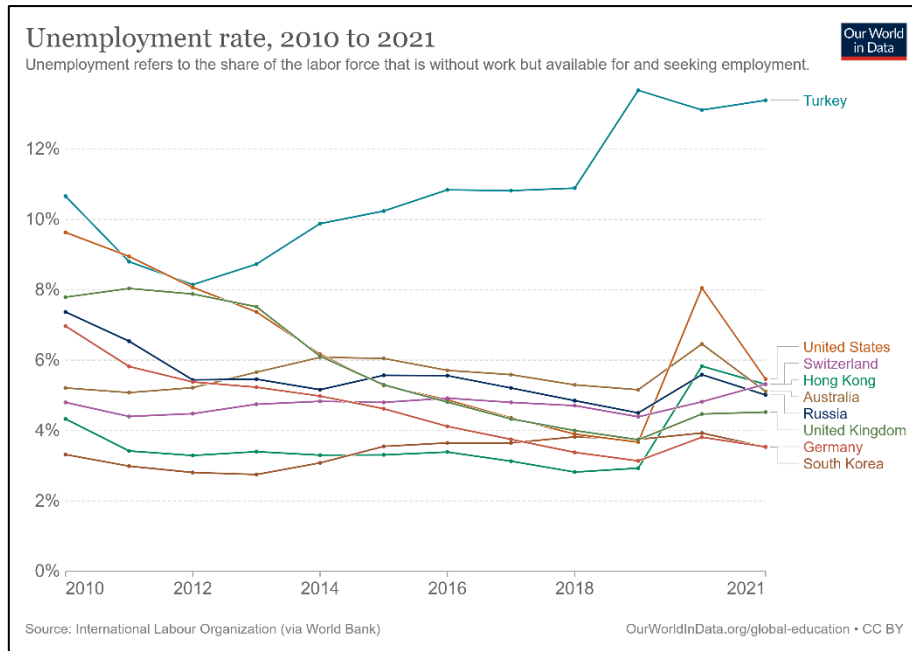

شکل ۳-۹- روند تغییرات فقر در کشورهای توسعه یافته منتخب در طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰

جدول ۳-۸- آمار تعداد افراد فقیر

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰
ترکیه	۵۵۹,۶۴۴	۲۲۶,۳۳۸	۱۶۱,۸۲۵	۳۰۰,۸۵۵	-
کره جنوبی	۲۴۵,۷۳۹	-	۱۱۶,۰۹۳	-	-
آلمان	۰	۰	۰	-	-
آمریکا	۳,۰۹ میلیون	۳,۱۵ میلیون	۳,۲۳ میلیون	۳,۲۸ میلیون	-
روسیه	۱۱۹,۰۳۶	۱۱,۷۱۶	۳۹,۲۵۱	۴۳,۳۲۴	۱۴,۶۴۷
استرالیا	۷۶,۹۲۸	-	۱۲۰,۶۵۰	-	-
سوئیس	۳,۸۰۸	۳,۴۱۲	۲,۸۷۰	-	-
انگلیس	۱۰۲,۵۰۶	۱۰۲,۳۵۰	۱۳۷,۹۵۶	-	-

برای بررسی روند فقر در این دسته از کشورهای منتخب، از داده‌های آماری موجود در بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ استفاده شد. نکته قابل توجه در شکل ۳-۹، این است که کشور نروژ با کنترل تورم از رشد فقر در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹ جلوگیری کرد و روسیه نیز با توجه به تورم زیادی که در سال ۲۰۱۵ تجربه کرد، رشد فقر حدود ۰/۰۲ درصد داشت. اما با توجه به رشد بسیار تورم در سال ۲۰۱۸ در ترکیه، مشاهده می‌شود که فقر در سال بعدی رشد ۰/۳٪ به همراه داشت و افزایش دستمزد پایه نه تنها نتوانست از افزایش فقر در کشور جلوگیری کند، بلکه تعداد افراد فقیر را بدلیل افزایش بیکاری بیشتر کرد.

شکل ۳-۱۰- نرخ بیکاری کشورهای توسعه یافته منتخب در سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۱۰

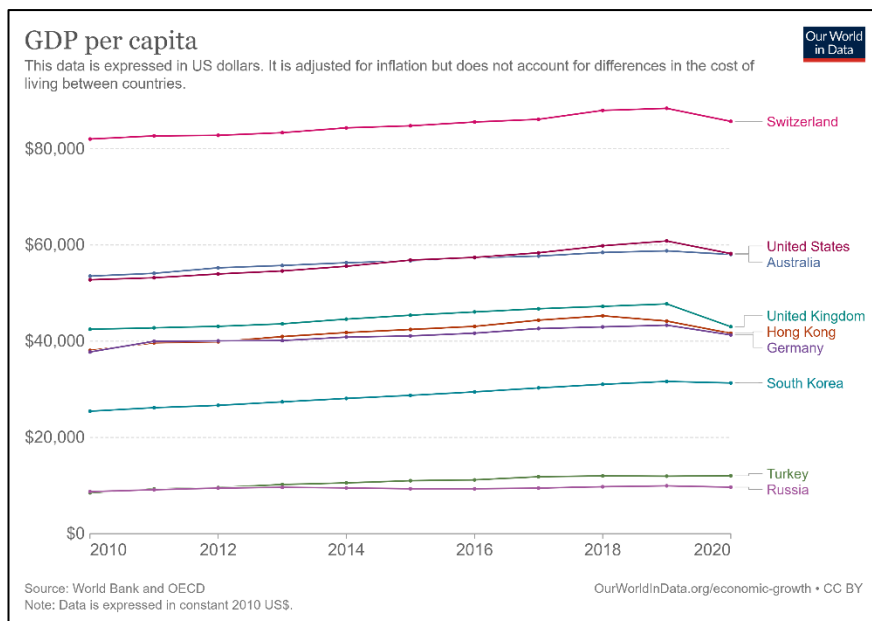
جدول ۳-۹- آمار نرخ بیکاری

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
ترکیه	۱۰٫۶۶	۸٫۷۳	۱۰٫۸۴	۱۳٫۶۷	۱۳٫۱۱	۱۳٫۳۹
کره جنوبی	۳٫۳۲	۲٫۷۵	۳٫۶۵	۳٫۷۵	۳٫۹۳	۳٫۵۳
آلمان	۶٫۹۷	۵٫۲۳	۴٫۱۲	۳٫۱۴	۳٫۸۱	۳٫۵۴
آمریکا	۹٫۶۳	۷٫۳۷	۴٫۸۷	۳٫۶۷	۸٫۰۵	۵٫۴۶
روسیه	۷٫۳۷	۵٫۴۶	۵٫۵۶	۴٫۵۰	۵٫۵۹	۵٫۰۱
استرالیا	۵٫۲۱	۵٫۶۶	۵٫۷۱	۵٫۱۶	۶٫۴۶	۵٫۱۱
هنگ کنگ	۴٫۳۳	۳٫۴۰	۳٫۳۹	۲٫۹۳	۵٫۸۳	۵٫۳۲
سوئیس	۴٫۸۰	۴٫۷۵	۴٫۹۲	۴٫۳۹	۴٫۸۲	۵٫۳۲
انگلیس	۷٫۷۹	۷٫۵۲	۴٫۸۱	۳٫۷۴	۴٫۴۷	۴٫۵۳

نرخ بیکاری در شکل ۳-۱۰ گزارش شده است. در نروژ، در سال ۲۰۱۵، ۴٫۳۰٪ گزارش شده است و با افزایش تورم در سال ۲۰۱۶ این مقدار به ۴٫۶۸٪ رسید. اما پس از آن با کاهش دستمزد پایه و تورم این نرخ بیکاری در سال ۲۰۲۰ به عدد ۴٫۴۲٪ رسید.

در کشور ترکیه بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ با نوسانات تورم و افزایش اندک حقوق پایه در طول این سال‌ها، نرخ بیکاری نیز به مرور افزایش یافت و از ۱۰٫۶۶٪ به ۱۳٫۱۱٪ رسید.

کشور روسیه که در سال ۲۰۱۵ تورم بسیار بالایی را تجربه کرده است، نرخ بیکاری معادل ۵٫۵۷٪ داشت و با جلوگیری از تورم توانست طی مدت ۵ سال نرخ بیکاری را در ۵٫۵۹٪ نگه دارد.

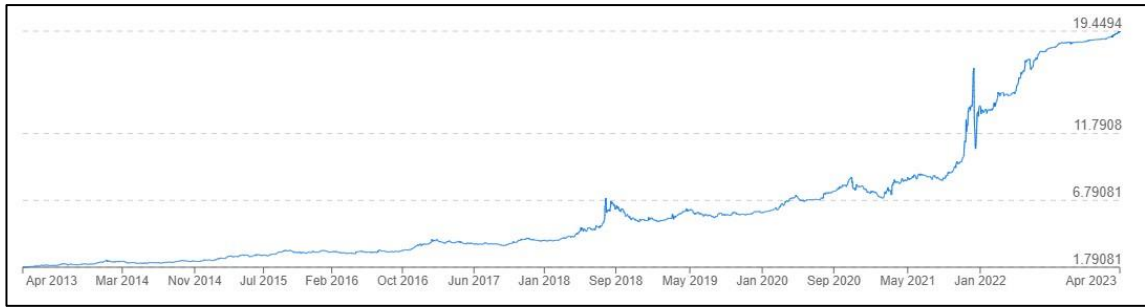
شکل ۳-۱۱- تغییرات سرانه تولید ناخالص ملی (GDP) کشورهای توسعه یافته منتخب در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰

جدول ۳-۱۰- آمار میزان سرانه GDP برحسب دلار

کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۳	۲۰۱۶	۲۰۱۹	۲۰۲۰
ترکیه	۸,۴۹۱	۱۰,۲۲۵	۱۱,۱۸۷	۱۱,۹۵۵	۱۲,۰۳۸
کره جنوبی	۲۵,۴۵۱	۲۷,۳۹۴	۲۹,۴۶۱	۳۱,۶۴۰	۳۱,۳۲۷
آلمان	۳۷,۷۶۰	۴۰,۱۳۵	۴۱,۶۸۲	۴۳,۳۲۹	۴۱,۳۱۵
آمریکا	۵۲,۷۶۰	۵۴,۶۰۴	۵۷,۴۱۸	۶۰,۸۳۶	۵۸,۲۰۳
روسیه	۸,۷۵۵	۹,۶۲۱	۹,۳۱۳	۹,۹۴۲	۹,۶۶۶
استرالیا	۵۳,۵۴۲	۵۵,۷۲۳	۵۷,۳۵۸	۵۸,۷۸۱	۵۸,۰۲۹
هنگ کنگ	۳۸,۰۸۹	۴۰,۹۵۹	۴۳,۰۸۴	۴۴,۱۸۹	۴۱,۶۴۴
سوئیس	۸۲,۰۲۶	۸۳,۳۴۴	۸۵,۵۷۰	۸۸,۴۱۳	۸۵,۶۸۵
انگلیس	۴۲,۴۸۷	۴۳,۶۲۱	۴۶,۰۸۱	۴۷,۷۵۰	۴۳,۰۲۰

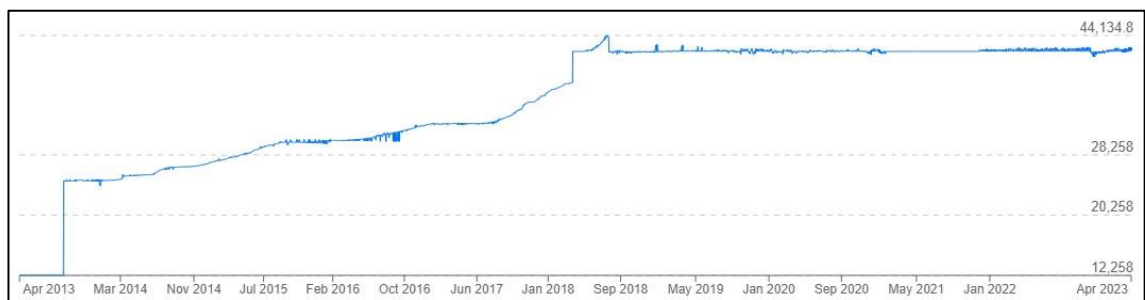
نکته قابل توجه این است که GDP در کشور نروژ و روسیه حتی در زمان‌های رشد تورم، ثابت ماند و در ترکیه پس از سال ۲۰۱۶ با رشد GDP همراه بود. به طور کلی در کشورهای توسعه یافته، بدلیل سیاست‌های اعمال شده برای جلوگیری از رشد تورم، اغلب دستمزدها تغییر پیدا نمی‌کند و اگر هم تغییری صورت گیرد در جهت رفاه مردم خواهد بود همانطور که در کشور سوئیس، افزایش حقوق سبب فقیر شدن تعداد بیشتری از جمعیت کشور نشده است.

ارزش پول کشورهای نروژ، روسیه، ترکیه و ایران در بازه‌های زمانی ۱۰ ساله ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ در ادامه آورده شده است. همانطور که قبلاً اشاره شد کاهش ارزش پول کشور با تورم رابطه مستقیم دارد (google finance). مشاهده می‌شود که ترکیه بیشترین تورم را در سال ۲۰۱۸ تجربه کرده است و ارزش دلار در این کشور به نزدیک ۶/۷ لیر رسید.

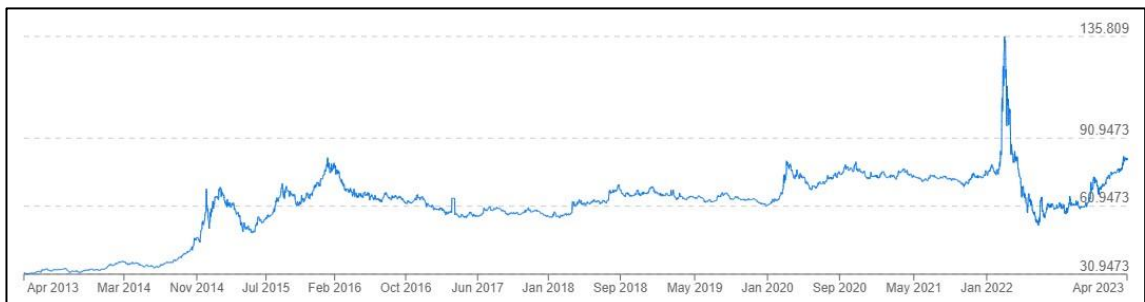
شکل ۳-۱۲- تغییرات ارزش ۱ دلار بر حسب لیر ترکیه در ۱۰ سال اخیر

ایران در سال ۲۰۱۳ تورم شدیدی را تجربه کرد و پس از آن نیز به تدریج از ۲۰۱۶ با افزایش تورم همراه بود. به همین دلیل افت ارزش ریال در برابر دلار در این سال‌ها به وضوح قابل مشاهده است.

شکل ۳-۱۳- تغییرات ارزش ۱ دلار بر حسب ریال ایران در ۱۰ سال اخیر

در کشور روسیه نیز که در سال ۲۰۱۵ تورم بالایی را تجربه کرده است، کاهش ارزش روبل دیده می‌شود ولی پس از آن تا سال ۲۰۲۰ ارزش پول این کشور بالاتر رفت.

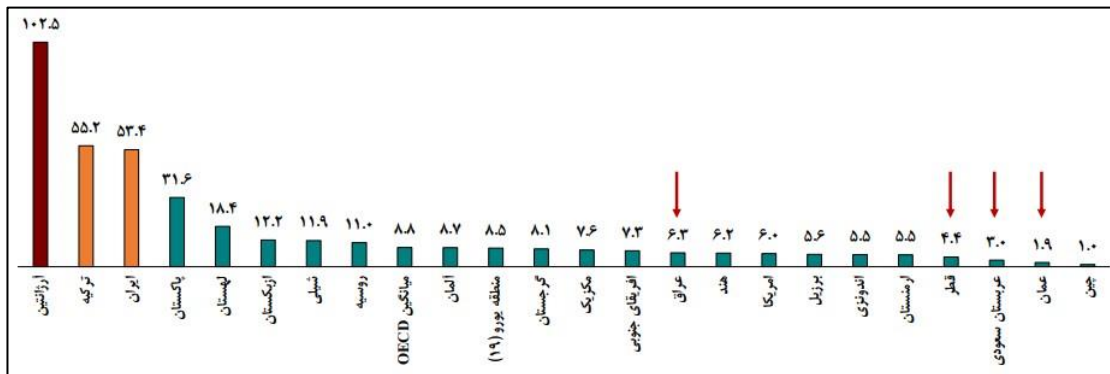
شکل ۳-۱۴- تغییرات ارزش ۱ دلار بر حسب روبل روسیه در ۱۰ سال اخیر

۴- آمار ایران در سال‌های اخیر

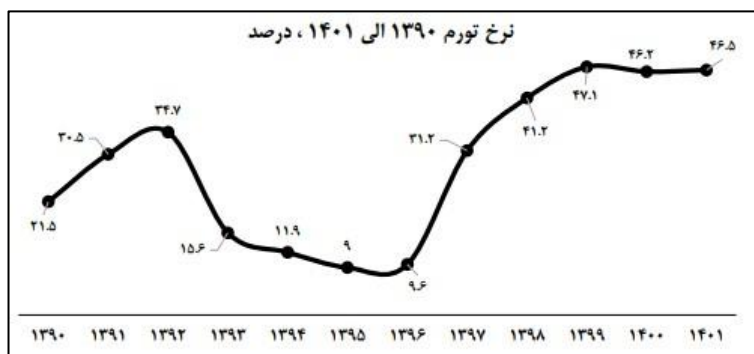
بر اساس گزارش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران در این بخش آمار تورم و حقوق دستمزد و سایر فاکتورهای اقتصادی مهم در ایران آورده شده است.

جدول ۴-۱- مقایسه رشد اقتصادی ایران و جهان

صندوق بین‌المللی پول	بانک جهانی			
۲.۸	۱.۷	جهان	۲۰۲۳	رشد اقتصادی
۱.۳	+۰.۵	اقتصادهای پیشرفته		
۲.۹	۳.۴	اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور		
۲.۵	۲.۷	ایران	۱۴۰۱	رشد حجم تجارت کالاها و خدمات
۲.۰	۲.۰		۱۴۰۲	
۲.۴	۱.۶	جهان	۲۰۲۳	

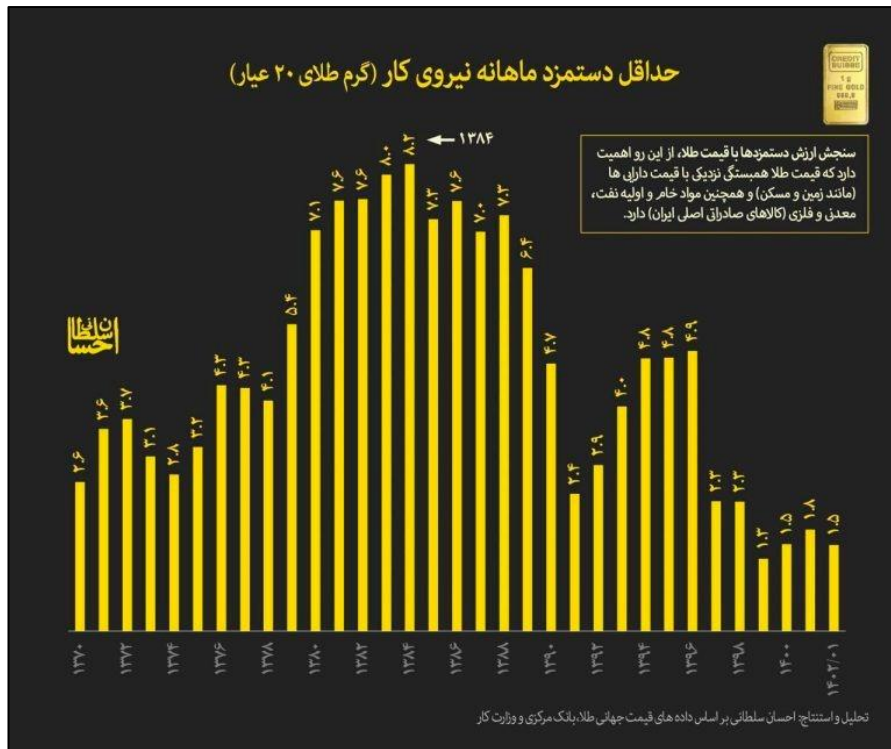

شکل ۴-۱- تغییرات شاخص تورم در ماه فوریه ۲۰۲۳ نسبت به ماه مشابه سال ۲۰۲۲ بر حسب درصد

شکل ۴-۲- تغییرات نرخ تورم کشور ایران در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱

بانک مرکزی نرخ تورم سال ۱۴۰۱ را برای مناطق شهری ایران برابر با ۴۶/۵ درصد اعلام کرده که فقط ۰/۳ واحد درصد از نرخ تورم سال قبل بیشتر و پس از نرخ تورم ۴۷/۱ درصدی سال ۱۳۹۹، دومین سال دارای بالاترین نرخ تورم طی ۲۷ سال منتهی به سال ۱۴۰۱ است. بر اساس داده‌های بانک مرکزی، از سال ۱۳۵۷ تا پایان سال ۱۴۰۱ یعنی طی ۴۵ سال، اقتصاد ایران فقط طی ۴ سال تورم تک رقمی را تجربه کرده است.

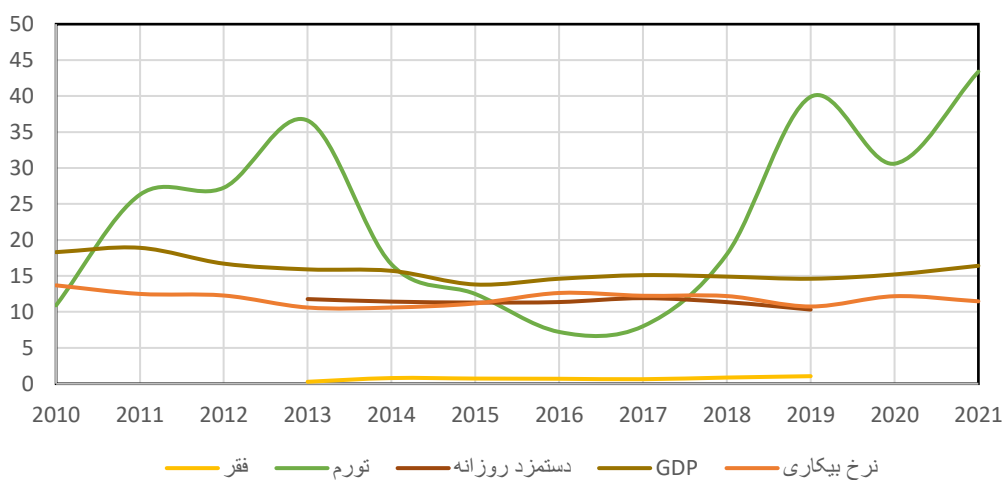
شکل ۴-۳- سنجش حداقل دستمزد ماهانه نیروی کار ایرانی در سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۴۰۱ با قیمت طلا

جدول ۴-۲- بهای سکه و طلا و تغییرات آن در دو سال اخیر در ایران

شرح	۳۰ فروردین ۱۴۰۲ هزار تومان	بازدهی سال ۱۴۰۰ درصد	بازدهی سال ۱۴۰۱ درصد	بازدهی طی ۳۰ روز نخست فروردین ۱۴۰۲ درصد
سکه امامی	۳۱۵۰۱	۱۰.۴	۲۰.۶	-۶.۵
نیم سکه	۱۸۸۰۰	۸.۴	۱۶۹	-۴.۶
ربع سکه	۱۱۶۳۰	-۳.۳	۱۸۸	-۲.۳
سکه گرمی	۶۹۰۰	-۰.۷	۲۰.۲	-۶.۱

شرح	۳۰ فروردین ۱۴۰۲	۲۸ اسفند ۱۴۰۱	تغییرات (درصد)
هر اونس طلا (دلار)	۱۹۹۱	۱۹۸۸	۰.۱۱

آمار ایران

شکل ۴-۴- آمار نرخ بیکاری، دستمزد روزانه، GDP، تورم و فقر در ایران

فقر شدید بر اساس افرادی که روزانه کمتر از ۲/۱۵ دلار دستمزد دارند محاسبه می‌شود.

جدول ۴-۳- آمار نرخ بیکاری، دستمزد روزانه، GDP، تورم و فقر در ایران

سال	نرخ بیکاری	تعداد افراد فقیر	تورم (درصد)	میانگین دستمزد روزانه (\$)	سرانه GDP (\$)
۲۰۱۰	۱۳٫۶۸	-	۱۰٫۹	-	۵٫۳۳۲
۲۰۱۱	۱۲٫۴۹	-	۲۶٫۲۹	-	۵٫۴۰۹
۲۰۱۲	۱۲٫۲۷	-	۲۷٫۲۶	-	۴٫۹۴۶
۲۰۱۳	۱۰٫۶	۲۰۵٫۵۰۸	۳۶٫۶	۱۱٫۷۷	۴٫۸۷۶
۲۰۱۴	۱۰٫۶	۶۱۴٫۵۰۳	۱۶٫۶۱	۱۱٫۴۲	۵٫۰۳۵
۲۰۱۵	۱۱٫۱۷	۵۶۵٫۳۱۴	۱۲٫۴۸	۱۱٫۲۹	۴٫۹۰۴
۲۰۱۶	۱۲٫۶۲	۵۵۱٫۶۰۷	۷٫۲	۱۱٫۳۶	۵٫۴۸۶
۲۰۱۷	۱۲٫۲۳	۵۰۹٫۸۸۳	۸	۱۱٫۹	۵٫۶۱۴
۲۰۱۸	۱۲٫۱۹	۷۰۱٫۶۴۶	۱۸	۱۱٫۳۵	۵٫۲۰۳
۲۰۱۹	۱۰٫۷۴	۸۷۰٫۹۲۷	۳۹٫۹	۱۰٫۳۱	۴٫۷۸۵
۲۰۲۰	۱۲٫۱۷	-	۳۰٫۶	-	۴٫۸۸۳
۲۰۲۱	۱۱٫۴۶	-	۴۳٫۴	-	-